

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

16. siječnja 2014. *

„Slobodno kretanje robe – Članak 34. UFEU-a – Količinska ograničenja uvoza – Mjere istovrsnog učinka – Prodaja proizvoda od plemenitih kovina – Žig – Zahtjevi koje nameću propisi države članice uvoza“

U predmetu C-481/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva), odlukom od 27. rujna 2012., koju je Sud zaprimio 25. listopada 2012., u postupku

UAB „Juvelta“

protiv

VĮ „Lietuvos prabavimo rūmai“,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot i A. Arabadžiev, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za UAB „Juvelta“, A. Astauskienė, *advokatė*,
- za litavsku vladu, D. Kriaučiūnas i R. Krasuckaitė, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, A. Steiblytė i G. Wilms, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja, donosi sljedeću

* Jezik postupka: litavski.

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 34. UFEU-a.
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između UAB „Juvelta“ (u daljnjem tekstu: Juvelta) i VĮ Lietuvos prabavimo rūmai (litavski ured za ispitivanje plemenitih kovina) zbog odluke potonjeg kojom je Juvelti naložio da, u ovlaštenom i neovisnom državnom uredu, proizvode od zlata koje prodaje označi žigovima koji su u skladu sa zahtjevima litavskih propisa.

Pravni okvir

- 3 Prema članku 3. stavku 21. Zakona Republike Litve o nadzoru plemenitih kovina i dragoga kamenja (*Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymas*), u verziji mjerodavnoj za glavni postupak (u daljnjem tekstu: Zakon o nadzoru), nacionalni žig VĮ Lietuvos prabavimo rūmai je žig koji su odredile države Europskoga gospodarskog prostora (EGP) i Republika Turska, a koji potvrđuje da je proizvode koji su njime označeni ispitao i žigovao neovisni i od države ovlaštenu ured za ispitivanje plemenitih kovina te da ti proizvodi odgovaraju stupnju čistoće izraženom arapskim brojkama na žigu koje pokazuju udio plemenite kovine u ukupnoj masi slitine, izražen u tisućitim dijelovima.
- 4 Na temelju članka 17. stavka 1. tog zakona, proizvode od plemenitih kovina i dragoga kamenja uvezene u Litvu državnim žigom te države mora žigovati VĮ Lietuvos prabavimo rūmai.
- 5 Članak 17. stavak 2. točka 2. navedenog zakona propisuje da se proizvodi od plemenitih kovina i dragoga kamenja uvezeni iz druge države, odnosno države EGP-a ili Republike Turske, kada je njihovo stavljanje na tržište dopušteno, mogu prodavati bez žiga VĮ Lietuvos prabavimo rūmai ili bez potvrde o kvaliteti ako ih je ispitao i žigovao neovisni ured za ispitivanje plemenitih kovina koji je ovlastila ta država te ako imaju obveznu oznaku o odgovornosti koja je registrirana u toj istoj državi i stavljena prilikom njihove proizvodnje.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 6 Juvelta je društvo koje među ostalim obavlja djelatnost maloprodaje nakita izrađenoga od plemenitih kovina.
- 7 Nakon jedne inspekcije službenici VĮ Lietuvos prabavimo rūmai utvrdili su da jedan dio pregledanih proizvoda od zlata (355 predmeta) nije u skladu sa zahtjevima iz članka 17. stavka 2. točke 2. Zakona o nadzoru.
- 8 U zapisniku inspekcije br. 04-13-41 od 15. ožujka 2011., u kojem su izneseni rezultati te inspekcije, VĮ Lietuvos prabavimo rūmai naložio je Juvelti da, u ovlaštenom i neovisnom uredu za ispitivanje plemenitih kovina, proizvode od zlata koje prodaje označi žigovima u skladu s litavskim propisima.
- 9 Iz toga zapisnika proizlazi da su proizvodi o kojima je riječ označeni žigom neovisnog ureda za ispitivanje koji je ovlastila Republika Poljska, ali da, prema VĮ Lietuvos prabavimo rūmai, taj žig nije u skladu sa zahtjevima iz članka 17. stavka 2. točke 2. Zakona o nadzoru, u svezi s člankom 3. stavkom 21. toga zakona, iz razloga što arapska brojka „3“ na njemu ne označava udio označene plemenite kovine u ukupnoj masi slitine, izražen u tisućitim dijelovima.
- 10 U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev ističe da nije sporno da je, u Republici Poljskoj, oznaka brojem „3“ na takvom žigu namijenjena označavanju proizvoda od plemenitih kovina čiji stupanj čistoće, izražen u tisućitim dijelovima mase slitine, iznosi 585.

- 11 Osim toga, taj sud navodi da je Juvelta izvršila dodatno označavanje predmetnih proizvoda stavljanjem oznake „585“ na njih, kako bi stupanj čistoće tih proizvoda bio naznačen u obliku razumljivom litavskim potrošačima.
- 12 Nakon što je protiv tog zapisnika podnijela žalbu pred ravnateljem VĮ Lietuvos prabavimo rūmai, koji je odlukom br. 1.5-264 od 15. travnja 2011. odbio žalbu i potvrdio valjanost tog zapisnika, Juvelta je zahtijevala poništenje tog zapisnika i te odluke pred Vilniaus apygardos administracinis teismas, koji je odbio njezin zahtjev presudom od 18. kolovoza 2011.
- 13 Juvelta je protiv te presude uložila žalbu pred sudom koji je uputio zahtjev.
- 14 U tim je okolnostima Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas odlučio prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeća prethodna pitanja:
 - „1. Treba li članak 34. UFEU-a tumačiti na način da zabranjuje nacionalne propise prema kojima, kako bi se mogli prodavati na tržištu države članice Europske unije, proizvodi od zlata, uvezeni iz druge države članice čija je prodaja dopuštena na tržištu te države članice (izvoza), moraju biti žigovani oznakom neovisnog ureda za ispitivanje koji je ovlastila država članica, a koja potvrđuje da je taj ured ispitao proizvod koji je njome označen i koja sadrži razumljive podatke glede stupnja čistoće tih proizvoda za potrošače države članice uvoza, u okolnostima kada su ti podaci glede stupnja čistoće sadržani u odvojenoj i dodatnoj oznaci ili znaku utisnutome na isti proizvod od zlata?
 2. Je li za odgovor na prvo pitanje bitno to što, kao u predmetnom slučaju, dodatno označavanje koje se odnosi na stupanj čistoće proizvoda od zlata, koje se nalazi na proizvodima i razumljivo je potrošačima države članice uvoza (na primjer, označavanje trima arapskim brojkama '585') nije izvršio neovisni ured za ispitivanje koji je ovlastila država članica Europske unije, ali podaci koje pruža ta oznaka svojim sadržajem odgovaraju onima koji se nalaze na žigu, koji je na isti proizvod utisnuo neovisni ured za ispitivanje koji je ovlastila država članica izvoza (na primjer, označavanje arapskom brojkom '3' od strane države izvoza posebno izražava, na temelju zakonodavstva te države, stupanj čistoće 585)?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 15 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 34. UFEU-a tumačiti na način da su mu protivni nacionalni propisi, kao oni u glavnom postupku, na temelju kojih, da bi se mogli prodavati na tržištu jedne države članice, proizvode od plemenitih kovina uvezene iz druge države članice, u kojoj je njihova prodaja dopuštena i koji su označeni žigom u skladu s propisima te druge države članice, mora, kada podaci o stupnju čistoće tih proizvoda koji se nalaze na žigu nisu u skladu sa zahtjevima propisa prve države članice, ponovno označiti neovisni ured za ispitivanje koji je ovlastila prva država članica, putem žiga kojim se potvrđuje da su ti proizvodi ispitani i na kojem se naznačuje njihov stupanj čistoće u skladu sa spomenutim zahtjevima.
- 16 Valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, svaki trgovinski propis država članica koji može izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno sprječavati trgovinu unutar Unije treba smatrati mjerom istovrsnog učinka kakav imaju količinska ograničenja u smislu članka 34. UFEU-a (vidjeti, osobito, presude od 11. srpnja 1974., Dassonville, 8/74, Zb., str. 837., t. 5. i od 2. prosinca 2010., Ker-Optika, C-108/09, Zb., str. I-12213., t. 47.).

- 17 Tako zapreke slobodnom kretanju robe koje, zbog neusklađenosti zakonodavstava, proizlaze iz primjene pravila glede uvjeta koje mora ispunjavati roba podrijetlom iz drugih država članica, gdje je proizvedena i prodaje se u skladu sa zakonom, za tu robu, čak i ako se ta pravila bez razlike primjenjuju na sve proizvode, predstavljaju mjere istovrsnog učinka zabranjene člankom 34. UFEU-a, osim ako tu primjenu može opravdati cilj općeg interesa koji ima prednost pred zahtjevima slobodnog kretanja robe (vidjeti presude od 22. lipnja 1982., Robertson i dr., 220/81, Zb., str. 2349., t. 9. od 15. rujna 1994., Houtwipper, C-293/93, Zb., str. I-4249., t. 11. kao i od 21. lipnja 2001., Komisija/Irska, C-30/99, Zb., str. I-4619., t. 26.).
- 18 U tom pogledu Sud je već presudio da nacionalni propisi koji zahtijevaju da se proizvodi od plemenitih kovina uvezeni iz drugih država članica, u kojima se oni zakonito prodaju i žigovani su u skladu sa zakonodavstvom tih država, moraju ponovno žigovati u državi članici uvoza za učinak imaju otežavanje i poskupljivanje uvoza (vidjeti, u tom smislu, gore navedene presude Robertson i dr., t. 10.; Houtwipper, t. 13. kao i Komisija/Irska, t. 27.).
- 19 Tako je u slučaju propisa iz glavnog postupka. Na temelju tih propisa proizvodi od plemenitih kovina i dragoga kamenja označeni žigom čiji podaci nisu u skladu sa zahtjevima spomenutih propisa mogu se prodavati u Litvi samo ako prethodno budu ponovno žigovani u toj državi članici.
- 20 Posljedično, takvi propisi predstavljaju mjeru istovrsnog učinka kakav ima količinsko ograničenje uvoza koje je zabranjeno člankom 34. UFEU-a.
- 21 Što se tiče mogućnosti opravdanja takve mjere, Sud je već presudio da je obveza uvoznika da proizvode od plemenitih kovina označi žigom iz kojeg je vidljiv stupanj čistoće u načelu takva da može osigurati učinkovitu zaštitu potrošača i promicati pošteno poslovanje (vidjeti gore navedene presude Robertson i dr., t. 11.; Houtwipper, t. 14. kao i Komisija/Irska, t. 29.).
- 22 Međutim, u tom kontekstu, Sud je također presudio da država članica ne bi mogla nametnuti novo označavanje proizvoda uvezenih iz druge države članice, u kojoj se zakonito prodaju i žigovani su u skladu sa zakonodavstvom te države članice, ako su podaci koje pruža izvorni žig, bez obzira na to u kojem je obliku, jednaki onima koje propisuje država članica uvoza i razumljivi njezinim potrošačima (vidjeti gore navedene presude Robertson i dr., t. 12.; Houtwipper, t. 15. kao i Komisija/Irska, t. 30. i 69.).
- 23 Kako bi se odredilo pruža li oznaka stupnja čistoće koja nije predviđena propisima države članice potrošačima te države jednake i razumljive podatke, potrebno je uzeti u obzir pretpostavljena očekivanja prosječnog potrošača, relativno dobro informiranoga te koji je razumno pažljiv i oprezan (vidjeti, u tom smislu, gore navedenu presudu Komisija/Irska, t. 32.).
- 24 U pogledu spora pred sudom koji je uputio zahtjev valja istaknuti da je utvrđeno da je proizvode iz glavnog postupka označio neovisni ured za ispitivanje plemenitih kovina koji je ovlastila Republika Poljska, u skladu sa zakonodavstvom te države.
- 25 Također, sud koji je uputio zahtjev ističe da nije sporno da je iz žiga kojim su označeni spomenuti proizvodi razvidna njihova čistoća zbog oznake brojem „3“ te da je u Poljskoj taj broj namijenjen označavanju plemenitih kovina čiji stupanj čistoće, izražen u tisućitim dijelovima mase slitine, iznosi 585.
- 26 Iz toga proizlazi da je podatak koji taj broj pruža, u pogledu proizvoda od plemenitih kovina koji su žigovani u Poljskoj, jednak onome koji pruža broj „585“ na žigu kojim je proizvode označio neovisni ured za ispitivanje koji je ovlastila Litva, u skladu sa svojim zakonodavstvom.

- 27 Međutim, također valja provjeriti pruža li broj „3“ na žigu kojim su označeni proizvodi u glavnom postupku podatak razumljiv prosječnom litavskom potrošaču, koji je relativno dobro informiran te razumno pažljiv i oprezan.
- 28 U tom pogledu valja utvrditi da je vjerojatno da spomenuti broj neće biti razumljiv takvom potrošaču s obzirom na to da on u načelu ne mora poznavati poljski sustav navođenja stupnja čistoće proizvoda od plemenitih kovina.
- 29 Međutim, iako se ograničavajući učinci propisa u glavnom postupku mogu opravdati ciljem osiguranja učinkovite zaštite litavskih potrošača, time što im pružaju podatke o stupnju čistoće proizvoda od plemenitih kovina uvezenih u Litvu koji su im razumljivi, takvo opravdanje moglo bi se dopustiti samo ako su ti propisi razmjerni cilju koji se želi postići, odnosno, ako u postizanju tog cilja ne idu dalje od onoga što potrebno za njegovo ostvarenje.
- 30 Stoga valja ispitati može li se taj cilj ostvariti mjerama koje trgovinu proizvodima od plemenitih kovina unutar Unije ograničavaju manje nego nametanje novog žigovanja u državi članici uvoza, koje predviđaju spomenuti propisi.
- 31 U tom kontekstu valja podsjetiti na to da je Juvelta, kao što navodi i sud koji je uputio zahtjev, kako bi stupanj čistoće proizvoda iz glavnog postupka izrazila u obliku razumljivom litavskim potrošačima, dodatno označila te proizvode stavljanjem oznake „585“ na njih, jer taj broj odgovara stupnju čistoće tih proizvoda od plemenitih kovina, izraženome u tisućitim dijelovima mase slitine.
- 32 Dakle, valja smatrati da se takvim označavanjem može postići cilj kojemu teže propisi iz glavnog postupka i da ono predstavlja mjeru koja manje ograničava kretanje proizvoda od plemenitih kovina unutar Unije nego novo žigovanje koje nameću ti propisi, pod uvjetom da podaci koje to označavanje pruža odgovaraju onima koje sadrži žig koji je na predmetne proizvode stavilo neovisno tijelo za ispitivanje koje je ovlastila država članica iz koje se ti proizvodi izvoze.
- 33 Nadalje, potrebno je istaknuti da, osim dodatnog označavanja žigom kakvo je ono u glavnom postupku, druge mjere, poput obveznog postojanja, u mjestu prodaje proizvoda od plemenitih kovina podrijetlom iz drugih država članica, korelacijskih tablica koje je odobrilo neovisno tijelo za ispitivanje države članice uvoza koje potrošačima pružaju podatke o žigovima stupnja čistoće drugih država članica i njihovom ekvivalentu u spomenutoj državi članici ili obveze stavljanja oznake na te proizvode, u kojoj se navode svi podaci koje zahtijeva zakonodavstvo te iste države članice, mogle bi predstavljati dostatne mjere koje omogućuju osiguranje učinkovite zaštite potrošača.
- 34 U tim okolnostima, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 34. UFEU-a treba tumačiti na način da su mu protivni nacionalni propisi, poput onih u glavnom postupku, na temelju kojih se proizvodi od plemenitih kovina, uvezeni iz druge države članice u kojoj je dopuštena njihova prodaja i koji su žigovani u skladu sa zakonodavstvom te druge države članice, moraju, kada podaci na žigu koji se odnose na stupanj čistoće tih proizvoda nisu u skladu sa zahtjevima zakonodavstva prve države članice, ponovno označiti žigom neovisnog ureda za ispitivanje koji je ovlastila prva država članica, koji potvrđuje da je ured te proizvode ispitao i koji sadrži podatke glede stupnja njihove čistoće u skladu s tim zahtjevima.

Drugo pitanje

- 35 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita ima li okolnost da dodatno označavanje uvezenih proizvoda od plemenitih kovina radi pružanja podataka o stupnju čistoće tih proizvoda u obliku razumljivom potrošačima države članice uvoza nije izvršilo neovisno tijelo za ispitivanje koje je ovlastila država članica utjecaj na odgovor na prvo pitanje.

- 36 U tom pogledu, valja podsjetiti da je, s obzirom na to da su proizvodi iz glavnog postupka dodatno označeni samo dopunom žigu stupnja čistoće koji je utisnuo neovisni ured za ispitivanje plemenitih kovina koji je ovlastila država članica izvoza, u ovom slučaju Republika Poljska, funkcija jamstva tog žiga ispunjena (vidjeti, u tom smislu, gore navedenu presudu Houtwipper, t. 19.).
- 37 Situaciju u glavnom postupku treba razlikovati od one kada proizvode od plemenitih kovina žiguju sami proizvođači u državi članici izvoza. Ta posljednja situacija može dovesti do prijevara, s kojima se, u nepostojanju propisa Unije, države članice, koje raspolažu širokom diskrecijskom ovlašću, moraju suočiti donošenjem mjera koje smatraju potrebnima u tom pogledu (vidjeti, u tom smislu, gore navedenu presudu Houtwipper, t. 20. do 22.).
- 38 Međutim, podaci koje pruža dodatna oznaka kao što je ona u glavnom postupku moraju, u svakom slučaju, odgovarati onima koji se nalaze na žigu utisnutome na predmetne proizvode, koje je stavilo neovisno tijelo za ispitivanje koje je ovlastila država članica izvoza.
- 39 Dakle, kao što proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku kao i iz točaka 25. i 26. ove presude, takav je slučaj u glavnom postupku.
- 40 U tim okolnostima, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da okolnost što dodatno označavanje uvezenih proizvoda od plemenitih kovina radi pružanja podataka o stupnju čistoće tih proizvoda u obliku razumljivom potrošačima države članice uvoza nije izvršilo neovisno tijelo za ispitivanje koje je ovlastila država članica nema utjecaj na odgovor na prvo pitanje, s obzirom na to da je žig stupnja čistoće na te proizvode prethodno utisnuo neovisni ured koji je ovlastila država članica izvoza i da su podaci koje pruža ta oznaka u skladu s onima koji se nalaze na žigu.

Troškovi

- 41 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 34. UFEU-a treba tumačiti na način da su mu protivni nacionalni propisi, poput onih u glavnom postupku, na temelju kojih se proizvodi od plemenitih kovina, uvezeni iz druge države članice u kojoj je dopuštena njihova prodaja i koji su žigovani u skladu sa zakonodavstvom te druge države članice, moraju, kada podaci na žigu koji se odnose na stupanj čistoće tih proizvoda nisu u skladu sa zahtjevima zakonodavstva prve države članice, ponovno označiti žigom neovisnog ureda za ispitivanje koji je ovlastila prva država članica, koji potvrđuje da je ured te proizvode ispitao i koji sadrži podatke glede stupnja njihove čistoće u skladu s tim zahtjevima.**
- 2. Okolnost što dodatno označavanje uvezenih proizvoda od plemenitih kovina radi pružanja podataka o stupnju čistoće tih proizvoda u obliku razumljivom potrošačima države članice uvoza nije izvršilo neovisno tijelo za ispitivanje koje je ovlastila država članica nema utjecaj na odgovor na prvo pitanje, s obzirom na to da je žig stupnja čistoće na te proizvode prethodno utisnuo neovisni ured koji je ovlastila država članica izvoza i da su podaci koje pruža ta oznaka u skladu s onima koji se nalaze na žigu.**

Potpisi